

Рекомендована література

Основна:

1. Головащенко С.І. Історія християнства: Курс лекцій: Навч. посіб. / С.І. Головащенко. – К. : Либідь, 1999. – 352 с.
2. Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації" // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 25. – Ст. 283.
3. Зінченко А. Новітня історія релігійних спільнот в Україні. Навч. посіб. для студ. спеціальностей напряму "історія" / А. Зінченко. – К. : Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2011.
4. Ісіченко Ігор, архиеп. Історія Христової Церкви в Україні: Конспект лекцій для студ. дух. шкіл. / Ігор Ісіченко, архиеп. – Харків : Акта, 2008.
5. Історія релігій: хрестоматія-практикум для студентів вищих навчальних закладів / [упоряд. : О.М. Ігнатуша, Т.Г. Савчук]. – Запоріжжя : ЗНУ, 2014. – 600 с.
6. Історія релігії в Україні: Навч. посіб. / [за ред. А.М. Колодного, П.Л. Яроцького]. – К. : Т-во Знання, КОО, 1999. – 735 с.
7. Історія релігії: Збірник документів і матеріалів / [упоряд.: Е.В. Бистрицька, І.С. Зуляк]. – Тернопіль : Астон, 2003. – 524 с. <http://www.twirpx.com/file/200141/>
8. Історія церкви та релігійної думки в Україні: Навч. посібник: у 3-х кн. – К., 1994. – Кн. 1–3.
9. Лубський В.І. Історія релігій: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / В.І. Лубський, М.В. Лубська. – [2-ге вид.]. – К. : Центр учбов. літератури, 2009. – 776 с. <http://www.twirpx.com/file/683613>
10. Любашенко В.І. Історія протестантизму в Україні. Курс лекцій / В.І. Любашенко. – К. : Поліс, 1996. – 350 с.

Додаткова:

1. Академічне релігієзнавство / [за ред. А.М. Колодного]. – К. : Світ знань, 2000. – 862 с.
2. Андрусишин Б.І. Церква в Українській Державі 1917–1920 рр. (доба Директорії УНР): Навч. посібн. / Б.І. Андрусишин. – К. : Либідь, 1997.
3. Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939–1950 рр.) / Богдан Боцюрків. – Львів : Український Католицький ун-т, 2005.
4. Брайчевський М. Утвердження християнства на Русі / М. Брайчевський. – К. : Наук. думка, 1988. – 261 с.
5. Брайчевський М.Ю. Літопис Аскольда. – К. : Укр. Центр духовної культури, 2001. – 130 с.
6. Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви: у 4-х т., 5 кн. / Іван Власовський. – Т. II. – Нью Йорк ; Бавнд-Брук ; – Нью Йорк; Київ, 1990.
7. Войналович В. Партійно-державна політика щодо релігії та релігійних інституцій в Україні 1940–1960-х років: Політичний дискурс / Віктор Войналович. – К., 2005.
8. Волошин Ю. Українська православна церква в роки нацистської окупації (1941–1944) / Юрій Волошин. – Полтава, 1997.
9. Гвань І. Путін і РПЦ супроти України. Відверта брехня і агресія / І.Гвань – http://risu.org.ua/ua/index/monitoring/society_digest/57653/
10. Грушевський М. З історії релігійної думки на Україні / М. Грушевський. – Репр. відтворення вид. – Львів : НТШ, 1925. – К. : Освіта, 1992. – 192 с.
11. Гудзяк Б. Криза і реформа. Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії / Борис Гудзяк. – Львів : Місіонер, 2000. – 426 с.
12. Жилюк С.І. Обновленська церква в Україні (1922–1928) / С.І. Жилюк. – Рівне : РДГУ, 2002. – 384 с.
13. Жуковський А. Петро Могила й питання єдності церков. – К. : Мистецтво, 1997.
14. Здіорук С. Суспільно-релігійні відносини: виклики Україні XXI століття. Монографія / С. Здіорук. – К. : Знання України, 2005.

15. Зінченко А. Визволитися вірою. Життя і діяння митрополита Василя Липківського / А. Зінченко. – К. : Дніпро, 1997.
16. Зінченко А. Ієрархи Української церкви: митрополит Микола Борецький, архієпископ Костянтин Кротевич, митрополит Іван Павловський / А. Зінченко. – К.: Укр. Видавнича Спілка, 2003.
17. Ігнатуша О.М. Інституційний розкол православної церкви в Україні: генеза і характер (XIX ст. – 30-ті рр. XX ст.) / О.М. Ігнатуша – Запоріжжя : Поліграф, 2004. – 440 с.
18. Ісаєвич Я. Братства та їх роль в розвитку української культури XVI–XVIII ст. – К. : Наукова думка, 1966.
19. Ісіченко Ігор, архиєп. Загальна церковна історія / Ігор Ісіченко, архиєп. – Харків : 2008. – 608 с.
20. Історія релігій в Україні: у 10-и т. – К. : Світ знань, 2001–2011. – Т. 1–9.
21. Калениченко Т. У пошуках шляхів примирення: релігійний вимір ситуації на Сході України / Тетяна Калениченко – <http://risu.org.ua/ua/index/exclusive/review/60610>
22. Косик В. Про шляхи розвитку церкви в Україні й Росії (XI – XVI ст.) // Український історичний журнал. – 1993. – № 2–3.
23. Липківський Василь, митр. Відродження Церкви в Україні. 1917-1930 / Василь Липківський, митр. – Торонто, 1959.
24. Лозко Г. Українське язичництво / Г. Лозко. – К. : Укр. центр духовн. культури, 1994. – 98 с.
25. Лотоцький О. Українські джерела церковного права / Олександр Лотоцький. – Саут-Бавнд-Брук ; Нью-Йорк : Вид-во Св. Софії, 1984. – 306 с. <http://www.twirpx.com/file/1316115/>
26. Майдан і Церква. Хроніка подій та експертна оцінка. – К. : Самміт-Книга, 2014.
27. Мартирологія українських церков у 4-х тт. – Т.1.Українська Православна Церква: док., матеріали, християнський самвидав; – Т.2. Українська Католицька Церква: док., матеріали, християнський самвидав України. – Торонто-Балтимор, 1985-1988.
28. Недавня О. Церковно-релігійний фактор Євромайдану в оцінках його учасників та прихильників / Ольга Недавня – http://risu.org.ua/ua/index/studios/studies_of_religions/55607/
29. Основні документи Берестейської унії. – Львів : Свічадо, 1996.
30. Паночко М. Російські пастори уникають слова «агресія» щодо стосунків Росії та України / М. Паночко // <http://www.chve.org.ua/news/union/853-rosiya-izrail>
31. Панченко П.П. Релігійні конфесії в Україні (40-і – початок 90-х рр.). – К. : Ін-т історії України, 1993. – 49 с.
32. Парасей А.Ф. «Бедная, бросаемая бурей...». Исторические очерки к 110-летнему юбилею Церкви адвентистов седьмого дня в Украине / А.Ф. Парасей, Н.А. Жукалюк. – К. : Джерело Життя, 1997.
33. Патріарх Філарет: Ми переможемо, тому що Бог і правда з нами / Патріарх Філарет // http://risu.org.ua/article_print.php?id=56935&name=national_religious_question&_lang=ua&
34. Пащенко В. Православ'я в новітній історії України. – Ч.2. – Полтава, 2001.
35. Пащенко В. Більшовицька держава і православна церква в Україні 1917–1930-ті роки. / В. Пащенко, А. Киридон. – Полтава : АСМІ, 2004. – 336 с.
36. Пащенко В. Греко-католики в Україні: Від 40-х років ХХ століття до наших днів. – Полтава : Вид-во Полтавського пед. ун-ту, 2002.
37. Перший Всеукраїнський православний церковний Собор УАПЦ. 14–30 жовтня 1921 року. Док. і матеріали / Упоряд. Г.М. Михайличенко, Л.Б. Пилявець, І.М. Преловська. – Київ; Львів : [Ін-т укр. археографії та джерелознавства], 1999.
38. Плохій С. Наливайкова віра: козацтво та релігія в ранньомодерній Україні / С. Плохій. – К. : Критика, 2005. – 496 с.
39. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2-х т. – К.: Либідь, 1995.

40. Поспеловский Д.В. Русская православная церковь в XX веке / Д.В. Поспеловский. – М. : Республика, 1995.
41. Ричка В.М. «...И просвѣти ю крещеньем святым» (Християнізація Київської Русі) / В.М. Ричка. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2013. – 222 с.
42. Річинський А. Проблеми української релігійної свідомості / Арсен Річинський. – Київ ; Тернопіль, 2000.
43. Саган О. Національні прояви православ'я: український аспект. – К. : Світ знань, 2001.
44. Саган О.Н. Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан / О.Н. Саган. – К. : Світ знань, 2004. – 910 с.
45. Сергійчук В.І. Нескорена церква: Подвижництво греко-католиків України в боротьбі за віру і державу / В. І. Сергійчук. – К. : Дніпро, 2001. – 494 с.
46. Скурат К.Е. История Поместных Православных Церквей: Учебн. пособ.: В 2 т. / К.Е. Скурат. – М., 1994. – Т. 1.
47. Толочко О.П. Київська Русь / О.П. Толочко, П.П. Толочко. – К. : Видавничий дім "Альтернативи", 1996. – 352 с.
48. Ульяновський В.І. Церква в Українській Державі 1917–1920 рр. (доба Української Центральної Ради): Навч. посібн. – К. : Либідь, 1997.
49. Ульяновський В.І. Церква в Українській Державі 1917–1920 рр. (доба Гетьманату Павла Скоропадського): Навч. посібн. – К. : Либідь, 1997.
50. Харишин М.В. Історія підпорядкування Української православної церкви Московському патріархату. Монографія / М.В. Харишин. – К. : Вентурі, 1995.

Інформаційні ресурси:

1. Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України ім. Г.С. Сковороди – <http://www.filosof.com.ua/v8.htm>
2. Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій – <http://vrciro.org.ua/ua/>
3. Государство, религия, церковь – <http://religion.rane.ru>
4. Інститут історії України НАН України – <http://www.history.org.ua/>
5. Інститут релігійної свободи – <http://www.irs.in.ua>
6. Львівський музей історії релігії – <http://www.museum.lviv.ua>
7. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету – <http://istznu.org>
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Релігійно-інформаційна служба України – <http://risu.org.ua>
10. Релігія в Україні : <http://www.religion.in.ua>
11. Українське релігієзнавство – <https://ukreligieznavstvo.wordpress.com>
12. УПЦ Київський Патріархат: Офіційний веб-сайт – www.cerkva.info
13. Офіційний сервер УПЦ – orthodox.org.ua
14. Мережа православних сайтів "Church.ua" – church.ua
15. Портал "Православ'я в Україні" – www.orthodoxy.org.ua
16. Київська Духовна Академія і Семінарія – www.kdais.kiev.ua
17. Львівська єпархія УАПЦ: Офіційний сайт – uaoc.lviv.ua
18. Харківсько-Полтавська єпархія УАПЦ - Офіційний сайт – uapc.org.ua/
19. Офіційний інформаційний ресурс Української Греко-Католицької Церкви – <http://news.ugcc.ua>
20. Офіційний сайт Апостольської нунціатури в Україні – www.nuntiatura.kiev.ua
21. Львівська архідієцезія Римсько-католицької Церкви в Україні – <http://diocese-lviv.org>
22. Католический информационный сайт "Catholic-Info" – <http://catholic-info.at.ua/dir/>
23. Український Католицький Університет – <http://ucu.edu.ua>
24. Богослов.ru Научний богословський портал – <http://www.bogoslov.ru>

25. Одеська єпархія Російської Православної Церкви Закордоном – www.ipc.od.ua
26. "Церковные ведомости", сайт Руської Істинно-Православної Церкви – www.catacomb.org.ua
27. Офіційний сайт Української Лютеранської Церкви – www.ukrlc.org
28. Офіційний сайт Всеукраїнського союзу об'єднань Євангельських християн баптистів – esbua.info
29. Всеукраїнський союз Церков християн віри євангельської п'ятидесятників – www.uupc.org
30. "Буддизм в Україні" – sangha.org.ua
31. Офіційний сайт Української Уніонної Конференції Адвентистів Сьомого дня – www.adventist.org.ua
32. Асоціація єврейських організацій та общин України – www.vaadua.org
33. Інститут юдаїки – www.judaica.kiev.ua
34. Центр досліджень історії та культури східноєвропейського єврейства – www.judaicacenter.kiev.ua/
35. Духовне управління мусульман України – www.islamyat.org
36. Сайт "Іслам для всіх" – www.islam.com.ua
37. Іслам в Україні – <http://islam.in.ua>
38. Духовні і священні писання – sss.vn.ua
39. Сайт РУН Віри – www.runvira.org
40. Київська община Багаї – www.bahai.kiev.ua, kingbahai.io.com.ua
41. Велике біле братство – www.usmalos.com
42. Група "Відродження" (саєнтологи) – www.waytofreedom.org.ua
43. Церква "Об'єднання" (Церква Муна) – unification.org.ua